

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 172/2026 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen pitkäaikaissairaiden kasvavasta ta- loudellisesta kuormasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Anette Karlssonin/sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 172/2026 vp:

Aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin pitkäaikaissairaiden kokonaiskustannusten alentamiseksi siten, että välttämättömän hoidon kustannusrasitus kohtuullistuu,

aikooko hallitus arvioida ja tarkistaa lääkekaton, matkakaton ja asiakasmaksukattojen yhteisvaikutusta pitkäaikaissairaiden toimeentuloon,

mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy varmistaakseen yhdenvertaisen hoitotarvikejakelun kaikilla hyvinvointialueilla ja

aikooko hallitus valmistella muutoksia, joilla välttämättömiä lääkekaton ulkopuolelle jääviä hoitotuotteita sisällytetään korvausjärjestelmän piiriin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pitkäaikaissairaiden ja paljon palveluja tarvitsevien aseman turvaamiseksi on voimassa olevassa lainsäädännössä useita erilaisia suojakeinoja, jotka on tarkoitettu turvaamaan riittävällä tavalla palvelujen ja etuuksien saatavuus niitä tarvitseville. Sairausvakuutuslaissa (1224/2004) on säädetty sairausvakuutuksesta korvattavien lääkkeiden ja terveydenhuoltoon tai kuntoutukseen tehtyjen matkojen kustannusten korvaamisesta. Kelan korvaamien lääkekustannusten omavastuuosuuksien määrää rajoittaa vuosiomavastuu (ns. lääkekatto, 636,12 euroa kalenterivuodessa) ja Kelan korvaamien matkojen omavastuuosuuksia rajoittaa vuotuinen omavastuuosuus (ns. matkakatto, 300 euroa kalenterivuodessa). Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992, jäljempänä asiakasmaksulaki) ja sen nojalla annetussa asetuksessa (912/1992) säädetään maksujen enimmäismääristä. Laissa useat palvelut on säädetty maksuttomiksi, kuten hoitajakäynnit terveyskeskuksessa, tai niiden maksujen perimistä on rajoitettu esimerkiksi käyntimäärien mukaan. Kalenterivuotuinen asiakasmaksujen maksukatto (815 euroa kalenterivuodessa) suojaa kohtuuttomaksi kohoavalta kokonaismaksurasitukselta. Huolimatta muista maksu-
muutoksista, maksukaton taso on tahdottu hallituskaudella säilyttää tavanomaisia lakisääteisiä in-

deksitarkistuksia lukuun ottamatta ennallaan, millä on tahdottu turvata juuri paljon palveluja tarvitsevien ja pienituloisten asemaa. Asiakkaalla voi myös olla oikeus saada maksuihinsa huojennusta. Hallituskauden aikana on vahvistettu asiakasmaksujen suojakeinojen käyttöä myös hyvinvointialueiden ohjauksella (<https://stm.fi/-/hyvinvointialueille-ohjeet-asiakkaan-suojasta-asiakasmaksuja-perittaessa>). Sosiaaliturvan viimesijaisena turvaverkkona toimii toimeentulotuki, johon ovat oikeutettuja kaikki Suomessa vakinaisesti oleskelevat henkilöt ja perheet, joiden käytettävissä olevat tulot ja varallisuus eivät riitä toimeentulotukilaissa määriteltyihin välttämättömiin menoihin.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 24 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueiden on järjestettävä alueensa asukkaiden sairaanhoitopalvelut, joihin sisältyvät hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet. Terveydenhuoltolain 25 §:n mukaan myös kotisairaanhoidossa käytettävät hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet sisältyvät hoitoon. Asiakasmaksulain mukaan pitkäaikaisen sairauden hoitoon liittyvät hoitotarvikkeet ovat käyttäjilleen maksuttomia.

Hyvinvointialueiden vastuulla on järjestää niille säädetyt tehtävät laissa säädetyin mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut hoitotarvikkeiden jakelusta vuonna 2013 kuntainfon, jossa muun muassa korostetaan, että sairauden hoitoon kuuluvien hoitotarvikkeiden jakelun tulee perustua aina yksilöllisesti määriteltyyn tarpeeseen ja terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamaan arviointiin ja seurantaan. Tarvikkeille ei voi asettaa ehdottomia tarvikkeiden enimmäismääriä. Hoitotarvikkeita koskeva lainsäädäntö ei ole muuttunut mainitun kuntainfon antamisen jälkeen. Sairausvakuutuslain (1224/2004) nojalla ei korvata sairaanhoitoon liittyvien tai vakuutetun muutoin tarvitsemien hoitotarvikkeiden aiheuttamia kustannuksia.

Hallituksen tavoitteena on toimillaan varmistaa yhteiskunnan tarjoamat palvelut ja etuudet sekä näiden kestävä rahoitus myös jatkossa. Kestävä julkinen talous mahdollistaa sen, että myös tulevaisuudessa palveluja runsaimmin tarvitsevien sekä pienituloisten palvelut ja toimeentulo voidaan turvata. Edelleen hallituksen toteuttamia säästöjä on pyritty toteuttamaan keinoin, jotka huomioivat myös pienituloisten ja paljon palveluja tarvitsevien asemaa. Hallituskauden aikana on arvioitu kattavasti valmisteltuja uudistuksia ja niiden vaikutuksia. Arviointia on toteutettu myös uudistusten yhteisvaikutukset tunnistuen. Hallitus tulee seuraamaan toteutettujen muutosten vaikutuksia osana hallitusohjelman toimeenpanon seurantaa.

Helsingissä 19.5.2026

Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman

VN/14028/2026-STM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: